

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 52/03-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. marca 2003 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Mikuláš Práznovský, s. r. o., N. Z., zastúpenej advokátom JUDr. J. D., Advokátska kancelária, N. Z., vo veci porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu v Nových Zámkoch č. k. 13 C 64/01-120 z 18. októbra 2001 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 7 Co 441/01-129 z 30. novembra 2001 a uznesením Okresného súdu v Nových Zámkoch č. k. 13 C 64/01-136 z 15. mája 2002 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 7 Co 241/02-146 z 28. júna 2002 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Mikuláš Práznovský, s. r. o., N. Z., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. novembra 2002 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Mikuláš Práznovský, s. r. o., N. Z. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpenej advokátom JUDr. J. D., Advokátska kancelária, N. Z., v ktorej

sťažovateľ namietal porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) uznesením Okresného súdu v Nových Zámkoch (ďalej len „okresný súd“) č. k. 13 C 64/01-120 z 18. októbra 2001 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Co 441/01-129 z 30. novembra 2001 a uznesením okresného súdu č. k. 13 C 64/01-136 z 15. mája 2002 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 7 Co 241/02-146 z 28. júna 2002 a žiadal tieto rozhodnutia zrušiť a zároveň priznať mu „finančné zadost'učinenie“ vo výške 200 000 Sk.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že uvedenými uzneseniami okresného súdu bola sťažovateľovi ako „žalovanému“ uložená podľa § 53 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) poriadková pokuta vo výške 3 000 Sk, resp. 5 000 Sk, s odôvodnením v prvom prípade, že sťažovateľ „bez dôvodu neuposlúchol príkaz súdu, pričom je zrejmé, že žiadané doklady musí mať k dispozícii, iným spôsobom nie je možné ich zadovážiť a toto konanie súd považuje zároveň za hrubé marenie postupu súdu v konaní“, a v druhom prípade, že sťažovateľ „opakovane a napriek tomu, že mu musí byť zrejmé, že povinnosť predložiť požadované doklady je povinný splniť (viď rozhodnutie KS Nitra z 30. 11. 2001), bezdôvodne a hrubým spôsobom sťažuje postup súdu a jeho rozhodnutie vo veci, ktorú nie je možné bez predloženia uvedených dokladov posúdiť“. Krajský súd rozhodujúc na základe odvolania podaného sťažovateľom tieto uznesenia okresného súdu označenými uzneseniami potvrdil ako vecne správne.

Sťažovateľ porušenie označených základných práv videl predovšetkým v tom, že okresný súd napadnutými uzneseniami „uložil sťažovateľovi poriadkovú pokutu za to, že odmietol predložiť doklady proti sebe a proti jeho vôli“ a krajský súd tieto uznesenia okresného súdu potvrdil „napriek tomu, že a) podľa nálezu pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 43/95 je výsostným právom účastníka konania v občianskom súdnom konaní rozhodovať o tom, aký procesný materiál súdu dodá, pričom s týmto dôvodom v odvolaní sťažovateľa sa nevysporiadal, b) podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva kto je obvinený z trestného činu, nie je povinný prispievať k obviňovaniu vlastnej osoby predkladaním dokumentov, čo primerane platí aj pre ukladanie poriadkovej

pokuty v sporovom občianskom súdnom konaní“. Sťažovateľ poukázal v tejto súvislosti na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Funke c. Francúzsko.

Sťažovateľ ďalej uviedol, že uznesenie krajského súdu z 30. novembra 2001 mu bolo doručené 5. februára 2002 a uznesenie krajského súdu z 28. júna 2002 mu bolo doručené 4. októbra 2002. Nakoniec sťažovateľ v súvislosti s odôvodnením výšky požadovaného „finančného zadosťučinenia“ uviedol, že „je v dôsledku rozhodnutí v tiesni a nemá dôveru v súd, ktorý by podľa zákona mal nestranné rozhodovať o jeho veci aj v prípade, že je pasívnym účastníkom občianskeho súdneho konania“, a že mu „hrozí, že súd bude vo vymáhaní dokladov úspešne pokračovať, čím v konaní môže byť neúspešný napriek tomu, že žalobca zrejme nezvláda a nezvládne bremeno dôkazu“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu (...).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

Pretože vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu z 18. októbra 2001 v spojení s uznesením krajského súdu z 30. novembra 2001 bola už sťažnosť sťažovateľa uznesením ústavného súdu z 25. apríla 2002 sp. zn. I. ÚS 46/02 odmietnutá ako podaná oneskorene, bolo potrebné v tejto časti predmetnú sťažnosť odmietnuť pre neprípustnosť podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde. V každom prípade bola sťažnosť v tejto časti podaná v čase, keď už uplynula lehota ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, t. j. lehota dvoch mesiacov od 6. februára 2002, keď uvedené uznesenie okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu nadobudlo právoplatnosť.

Naproti tomu sťažovateľ podal včas predmetnú sťažnosť, pokiaľ ide o napadnuté uznesenie okresného súdu z 15. mája 2002 v spojení s uznesením krajského súdu z 28. júna 2002, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 4. októbra 2002 a v tento deň nadobudlo aj právoplatnosť. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že v danom prípade môže byť predmetom jeho posúdenia výlučne uznesenie krajského súdu, pretože vo vzťahu k namietaným nedostatkom v uznesení okresného súdu mal sťažovateľ k dispozícii riadny opravný prostriedok, ktorý napokon aj využil. Skutočnosti, na základe ktorých malo dôjsť

k porušeniu základných práv podľa označených článkov ústavy a Dohovoru, sú teda výsledkom napadnutého uznesenia krajského súdu.

Z tohto uznesenia vyplýva, že krajský súd ako odvolací súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 písm. c) OSP a dospel k záveru, že odvolanie sťažovateľa nie je dôvodné. Krajský súd v odôvodnení tohto uznesenia okrem iného uviedol, že „predmetom konania sú mzdové nároky žalobkyne na zaplatenie mzdy a náhradu za nevyčerpanú dovolenku počas trvania pracovného pomeru voči žalovanému ako bývalému zamestnávateľovi. Žalobkyňa k návrhu pripojila listinné dôkazy, o ktoré opiera svoj nárok a ktoré mala k dispozícii, t. j. pracovnú zmluvu, doklad o skončení pracovného pomeru, výplatné pásky, výzvu na zaplatenie mzdy a náhrady mzdy. Žalovaný v písomnom vyjadrení k návrhu uplatnené nároky považoval za neodôvodnené a žiadal žalobu zamietnuť. Súd prvého stupňa v priebehu konania vyzval žalovaného, aby predložil súdu listinné dôkazy – mzdové listy žalobkyne za mesiace jún, august, september a október a výplatné pásky za tieto mesiace s potvrdením o prevzatí mzdy, ďalej doklad o čerpaní dovolenky za mesiace jún, júl, august, september a október 2000. Žalovaný odmietol doklady predložiť, preto mu súd uložil poriadkovú pokutu vo výške 3 000 Sk uznesením zo dňa 18. 10. 2001 č. k. 13 C 64/01-120, ktoré napadol odvolaním žalovaný. O jeho odvolaní odvolací súd rozhodol uznesením zo dňa 30. 11. 2001 č. k. 7 Co 441/01-129 tak, že potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa. Po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozhodnutia súd prvého stupňa opätovne vyzval žalovaného na predloženie dokladov, no žalovaný znovu odmietol doklady predložiť s odôvodnením, že výzve „odmieta“ vyhovieť, keďže nie sú splnené procesné podmienky, aby bol povinný predložiť požadované dôkazy“. Krajský súd s odvolaním sa na § 120 ods. 1 a § 129 ods. 2 OSP a na svoje závery vyslovené v predchádzajúcom rozhodnutí nakoniec uviedol, že „odvolací súd nemohol hodnotiť odvolanie žalovaného ako dôvodné, pretože súd prvého stupňa mu uložil v súlade so zákonom povinnosť predložiť vyššie uvedené listiny, keď bez týchto listín nemôže vec správne posúdiť a rozhodnúť. Z dôvodu, že žalovaný túto povinnosť opakovane nesplnil, prvostupňový súd správne hodnotil takéto jeho konanie ako hrubé sťažovanie postupu súdu. Odvolací súd po prejednaní veci dospel k tomu, že súd prvého stupňa postupoval v súlade s ustanovením § 53 ods. 1 OSP, keď žalovanému uložil poriadkovú pokutu vo výške

5 000 Sk za vyššie uvedené hrubé sťažovanie postupu v konaní, pre ktoré doposiaľ nebolo o návrhu rozhodnuté“.

Práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ústavy sa možno domáhať podľa čl. 51 ods. 1 ústavy len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú. Ústavný súd pri uplatňovaní právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02).

V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že okresný súd uložil sťažovateľovi povinnosť predložiť mzdové listy a ďalšie označené dôkazy v občianskom súdnom konaní, ktoré sa pred ním začalo a vedie na základe žaloby, ktorú proti sťažovateľovi (právnickej osobe a zároveň podnikateľovi v zmysle § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka) podala jeho bývala zamestnankyňa s návrhom na rozhodnutie o mzdových nárokoch, pretože usúdil, že požadované listiny potrebuje pre riadne zistenie skutkového stavu prejednávanej veci. Okresný súd túto požiadavku oprel o § 129 ods. 2 OSP, podľa ktorého predseda senátu môže uložiť tomu, kto má listinu potrebnú na dôkaz, aby ju predložil, alebo ju obstará sám od iného súdu, orgánu alebo právnickej osoby. Následné odmietnutie sťažovateľa vyhovieť tejto povinnosti okresný súd posúdil ako hrubé sťaženie postupu konania sťažovateľom a podľa § 53 ods. 1 OSP mu uznesením uložil poriadkovú pokutu vo výške 5 000 Sk, ktorú považoval za primeranú vzhľadom na opakované neuposlušnosť príkazu súdu. Krajský súd toto rozhodnutie okresného súdu a postup, ktorý mu predchádzal, v odvolacom konaní preskúmal a napadnutým uznesením, v ktorom uviedol dôvody, pre ktoré odvolanie sťažovateľa nepovažuje za odôvodnené s ohľadom na príslušné zákonné ustanovenia, ho potvrdil.

Všeobecný súd musí vychádzať z toho, že súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 OSP). Občianske súdne konanie sa

musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie (§ 3 OSP) (napr. IV. ÚS 1/02). V občianskom súdnom konaní súd rozhodne na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti (§ 153 ods. 1 OSP). Rozhodnutiu súdu vo veci samej musí teda predchádzať činnosť súdu zameraná na spoľahlivé zistenie skutkového stavu – dokazovanie zodpovedajúce garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru, najmä garanciam obsiahnutým v princípe rovnosti zbraní a práve na kontradiktórne konanie.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že princíp rovnosti zbraní vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je jej odporca (Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. júna 2002, § 45). Právo na kontradiktórne konanie zase znamená, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu, a vyjadriť sa k nim (pozri cit. rozsudok Komanický, § 46). V tejto súvislosti Európsky súd pre ľudské práva overuje, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru. V danej veci sa občianske súdne konanie nachádza ešte len v štádiu dokazovania (získovania skutkového stavu potrebného pre rozhodnutie o mzdových nárokoch uplatnených v žalobe) vykonávaného okresným súdom v rámci výkonu jeho právomoci konať o veci, ktorej sa žaloba týka, teda v štádiu konania, keď ešte nebolo vydané žiadne rozhodnutie vo veci samej. Táto skutočnosť vzhľadom na princíp subsidiarity ustanovený v čl. 127 ods. 1 ústavy zásadne bráni ingerencii ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov a neumožňuje mu v súčasnosti posúdiť, či toto občianske súdne konanie ako celok zodpovedá garanciam spravodlivého konania v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru, resp. v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorý podľa judikatúry ústavného súdu je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50) (napr. I. ÚS

56/01). V tomto smere bola predmetná sťažnosť podaná predčasne. Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci všeobecných súdov konať o veci, ktorej sa žaloba podaná proti sťažovateľovi týka, je teda opodstatnená len v rozsahu, v ktorom samotné napadnuté uznesenie o uložení poriadkovej pokuty sťažovateľovi je nezlučiteľné s ústavou alebo Dohovorom.

Ústavný súd nezistil medzi dôvodmi a skutočnosťami, ktoré sťažovateľ uvádzal v konaní pred ústavným súdom, žiadny taký dôvod alebo skutočnosť, ktoré by mohli spochybníť právne závery krajského súdu o zákonnosti postupu okresného súdu a uloženia poriadkovej pokuty sťažovateľovi alebo by sa inak javili ako zjavne neodôvodnené či svojvoľné.

Právny názor, podľa ktorého „je výsostným (slobodným) právom účastníka rozhodovať o tom, aký procesný materiál súdu dodá“, na ktorý sa v konaní pred ústavným súdom odvolal sťažovateľ, bol ústavným súdom vyslovený v rámci abstraktnej kontroly ústavnosti zákona (Občianskeho súdneho poriadku), ktorá sa týkala okrem iného otázky, či zákonom prípustný vstup prokurátora do sporového (občianskeho súdneho) konania je porušením ústavného práva autonómie vôle strán (účastníkov konania), ktoré možno vyvodíť z čl. 12 ods. 1 prvej vety v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy (PL. ÚS 43/95). Toto právo, ktorého procesnoprávnym aspektom je dispozičné právo účastníka konania a obsahuje v sebe oprávnenie slobodne disponovať hmotnými i procesnými právami v občianskom súdnom konaní, však neposkytuje účastníkovi konania všeobecnú a absolútnu ochranu (imunitu) pred svojvoľným neuposlušnosťou príkazu súdu daného v rámci výkonu jeho právomoci prejednať a rozhodnúť občianskoprávny spor o právo, ktorý sa pred ním začal.

Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že i keď čl. 6 ods. 1 Dohovoru zaručuje právo na spravodlivé súdne konanie, neustanovuje žiadne pravidlá pre prípustnosť dôkazov alebo spôsob, ktorým majú byť posúdené; tieto záležitosti preto musia byť primárne upravené vnútroštátnym právom a vnútroštátnymi súdmi (pozri cit. rozsudok Komanický, § 47). Ústavný súd konštatuje, že ústava neupravuje prípustnosť dôkazov, ale ponecháva jej

úpravu na príslušné zákony, spravidla na procesné kódexy. Takisto význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázky, ktorých posúdenie je zásadne v právomoci toho orgánu, ktorý rozhoduje o merite návrhu - inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie.

V danej veci všeobecné súdy opreli svoju právomoc, čo sa týka príkazu predložiť mzdové listy a ostatné označené listiny, ktoré sú v držbe sťažovateľa, o príslušné ustanovenia druhej hlavy tretej časti Občianskeho súdneho poriadku, ktoré upravujú dokazovanie. Sťažovateľ neuviedol v sťažnosti žiadnu skutočnosť, z ktorej by vyplývalo, že všeobecné súdy nesprávne vyložili a uplatnili tieto ustanovenia. Takisto sťažovateľ ani v konaní pred všeobecnými súdmi, ani v konaní pred ústavným súdom netvrdil, že požadované listiny nemá v držbe, resp. neuviedol žiadnu objektívnu prekážku, ktorá by mu bránila v ich predložení, pričom ide prevažne o účtovné písomnosti, ktoré sú podnikatelia vzhľadom na ich viacúčelové použitie v právnych vzťahoch povinní viesť (§ 35 Obchodného zákonníka) a niektoré z nich, ako napríklad mzdové listy, dokonca po určitú dobu uschovávať (pozri § 31 ods. 2 písm. b) zákona č. 563/1991 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, ktorý bol platný a účinný v relevantnom čase). Princíp efektívnej súdnej kontroly vyplývajúci z označených článkov ústavy a Dohovoru by stratil zo svojej účinnosti, keby všeobecné súdy neprijali opatrenia proti ľubovoľnému odmietnutiu predložiť účtovné písomnosti, ako napr. mzdové listy, za účelom umožnenia zamestnancovi dovolať sa súdnej ochrany svojich mzdových nárokov proti svojmu (bývalému) zamestnávateľovi, ktorý ich v konaní pred súdom popiera.

Ústavný súd nevidí v tvrdeniach zástupcu sťažovateľa žiadnu takú okolnosť alebo dôvod, pre ktoré by predloženie napr. mzdových listov súdu malo sťažovateľa dostať do podstatne nevýhodnejšej situácie oproti tej, v ktorej je jeho odporca (žalobkyňa), alebo inak by mohlo porušiť princíp rovnosti zbraní, pretože k vykonaniu dôkazu mzdovými listami a ostatnými požadovanými písomnosťami sa sťažovateľ (jeho zástupca) môže v konaní pred súdom vyjadriť za tých istých podmienok ako druhý účastník konania. Okrem toho proti dôvodu, že v dôsledku úspešného pokračovania vo vymáhaní dokladov sťažovateľ

„v konaní môže byť neúspešný napriek tomu, že žalobca zrejme nezvláda a nezvládne bremeno dôkazu“, možno rovnako dobre uviesť dôvod, že všeobecný súd, ktorý „dôkazy hodnotí podľa svojej úvahy“ v intenciách § 132 OSP, môže žalobe proti nemu v plnom rozsahu vyhovieť na základe skutkového stavu zisteného z dôkazov, ktoré mohol vykonať, s prihliadnutím pritom „na všetko, čo vyšlo za konania najavo včítane toho, čo uviedli účastníci“, t. j. aj na to, že súd nemohol vykonať ďalšie dôkazy potrebné pre zistenie skutkového stavu z dôvodu, že zástupca sťažovateľa (žalovanej právnickej osoby) ich vedome a bez primeraného dôvodu odmietol na žiadosť súdu predložiť.

Pokiaľ teda okresný súd a následne krajský súd posúdili neuposlušnosť príkazu súdu predložiť požadované písomnosti ako hrubé sťaženie postupu konania sťažovateľom a uložili mu za to poriadkovú pokutu podľa § 53 ods. 1 OSP, toto procesné opatrenie sledovalo legitímny cieľ zabezpečiť zamestnancovi v spore s jeho bývalým zamestnávateľom okrem riadneho a bezprietahového súdneho konania prístup k tým dokladom, ku ktorým prístup nemá a ktoré jeho bývalý zamestnávateľ ako podnikateľ zamestnávajúci zamestnancov je povinný na základe zákona viesť a po určitú dobu uschovávať a ktoré odmieta predložiť súdu výlučne v snahe zabrániť bývalému zamestnancovi dovolať sa proti nemu efektívnej súdnej ochrany.

Pokiaľ ide o primeranosť tohto opatrenia, ústavný súd konštatuje, že hoci pripustil ako možný aj taký postup všeobecného súdu, pri ktorom by všeobecný súd namiesto opakovaného postihnutia sťažovateľa za neuposlušnosť príkazu súdu rozhodol vo veci samej na základe vyhodnotenia doteraz vykonaných dôkazov v intenciách § 132 v spojení prípadne aj s § 136 OSP, táto eventualita však nezakladá sama osebe právomoc ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecných súdov v otázke vedenia konania a dokazovania svojím vlastným, keď inak podľa názoru ústavného súdu postup uplatnený okresným súdom a následne potvrdený napadnutým uznesením krajského súdu nemožno považovať z ústavného hľadiska za neudržateľný a neospravedliteľný – teda inými slovami, keď poriadková pokuta bola uložená v súlade so zákonom, keď jej uloženie spočívalo na relevantných a dostatočných dôvodoch (I. ÚS 56/01) a keď bol pritom zachovaný aj

primerane vyvážený vzťah medzi použitými prostriedkami (vrátane výšky pokuty) a sledovaným cieľom.

Napokon ústavný súd konštatuje, že poriadkovú pokutu uloženú v občianskom súdnom konaní, ktorou bol postihnutý sťažovateľ, nemožno považovať za „obvinenie z trestného činu“ ani za „trestnú“ sankciu a z tohto dôvodu na ňu aplikovať čl. 6 Dohovoru (pozri *Ravnsborg c. Švédsko*, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 23. marca 1994). Podľa názoru ústavného súdu na túto pokutu nemožno ani primerane nazerať ako na „zásah do práva obvineného mlčať a neprispieť k vlastnému obvineniu“, tak ako to sťažovateľ uvádzal v sťažnosti.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie pre zjavnú neopodstatnenosť okrem iného nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 122/02). Pretože ústavný súd nezistil taký výklad ustanovení citovaných v napadnutom uznesení a ich uplatnenie vo veci sťažovateľa, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s označenými článkami ústavy a Dohovoru, posúdil sťažnosť v tejto časti (týkajúcej sa napadnutého uznesenia krajského súdu z 28. júna 2002) ako zjavne neopodstatnenú.

Z týchto dôvodov bolo potrebné sťažnosť sťažovateľ podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť, tak ako to je uvedené vo výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. marca 2003